

www.26eemmo.gr

Πανελλήνιο Συνέδριο
Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης
**Μεταβολισμού
των Οστών**

2-4 Νοεμβρίου
2018

Ξενοδοχείο
Makedonia Palace

Θεσσαλονίκη

**Τελικό
Πρόγραμμα**

Παραπάνω πληροφορίες διατίθενται από τον κάτοχο της άδειας κυκλοφορίας
κατόν αιτήσεις ή απευθυνόμενοι στη συντονιστή παραγωγή διαδικτυακών
του Πρωκίτου και το φύλλο οδηγιών χρήσης

Βουβαίστε να γίνουν τα φάρμακα στο ασφαλή και ασφαλή
ΟΑΕΣ της αναπληρωτής αντίστοιχης για ΟΑΕΣ το φάρμακο
Συμπληρωματικό του "ΚΙΤΡΙΝΟ ΚΑΡΤΑ"

Αναζητήστε από κάποιο ασφαλιστικό σύστημα ασφαλείας με το οποίο μπορεί
αποδοτικό στο Τμήμα Ασφαλιστικής Επιχείρησης του Οργανισμού Ασφαλιστών
ΟΑΕΣ (π.χ. 2102440380, fax 2102440380, με τη βοήθεια της Κοινωνίας Ασφαλείας
και στην ιστοσελίδα του ΟΑΕΣ: www.oas.gr και εφόσον η διαδικασία ολοκληρωθεί
επικοινωνήστε στην AMGEN Ελλάς: info@amgen.gr Τ.Τ.Ε. Τηλ. +30 2103447050

GRCY-GRC-P-162-0517-050402

AMGEN

AMGEN Hellas Ε.Π.Ε.
Γραβιάς 4, 151 25 Μαρούσι
Τηλ: 210 3447000, Fax: 210 3447050
Email: info@amgen.gr, www.amgen.gr

 prolia®
denosumab

ΔΡΑΣΤΕ ΠΡΙΝ ΤΗ ΣΥΝΕΠΕΙΑ

Περιεχόμενα

Χαιρετισμός Προέδρου	04
Διοικητικό Συμβούλιο & Επιτροπές	05
Θεματολογία	06
Φορέας Διοργάνωσης - Οργανωτής	07
Συνοπτικό Πρόγραμμα	10
Workshop	11
Επιστημονικό Πρόγραμμα	12
Πληροφορίες Επιστημονικού Προγράμματος	28
Γενικές Πληροφορίες	29
Κάτοψη Χώρου	32
Χορηγοί	33
Δορυφορικά Συμπόσια / Διαλέξεις	34
Κατάλογος Ομιλητών - Προέδρων - Συντονιστών	36

Χαιρετισμός

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η Ελληνική Εταιρεία Μελέτης Μεταβολισμού των Οστών (Ε.Ε.Μ.Μ.Ο), σας καλωσορίζει στο 26^ο Πανελλήνιο Συνεδριό της, στη Θεσσαλονίκη, στο ξενοδοχείο “Makedonia Palace”, στις 2, 3 και 4 Νοεμβρίου 2018.

Το συνέδριο έχει σκοπό την υψηλού επιπέδου επιστημονική ενημέρωση και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ ιατρών διαφόρων ειδικοτήτων στις τρέχουσες εξελίξεις που αφορούν τα μεταβολικά νοσήματα των οστών.

Με μεγάλη μας χαρά φιλοξενούμε φέτος στο συνέδριό μας τρεις συγγενείς επιστημονικές εταιρείες, το Ελληνικό Ίδρυμα Οστεοπόρωσης, την Ελληνική Ενδοκρινολογική Εταιρεία και την Ελληνική Ρευματολογική Εταιρεία, οι οποίες θα αναπτύξουν αντίστοιχα σε τρεις στρογγύλες τράπεζες ειδικά θέματα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το μεταβολισμό των οστών. Με τον τρόπο αυτό δίνεται η ευκαιρία ανταλλαγής γνώσεων και απόψεων, με αποτέλεσμα μία σφαιρική ενημέρωση.

Στο συνέδριό μας είναι προσκεκλημένοι διακεκριμένοι ξένοι και Έλληνες ομιλητές, με σκοπό την όσο είναι δυνατόν περισσότερο ολοκληρωμένη κάλυψη των νεότερων εξελίξεων στα θέματα των μεταβολικών παθήσεων των οστών. Υπάρχουν όμως και οι νέοι Έλληνες επιστήμονες που αναγκάστηκαν στα χρόνια της κρίσης να φύγουν από την Ελλάδα και δραστηριοποιούνται στο εξωτερικό. Στα πλαίσια του σκεπτικού για την ανάγκη δημιουργίας γέφυρας μαζί τους, αλλά και με πνεύμα αισιοδοξίας όσον αφορά τους οραματικούς στόχους για την επιστροφή τους, η επιστημονική μας εταιρεία προσκάλεσε στο συνέδριο νέους επιστήμονες του εξωτερικού, μέσω της πρωτοβουλίας Braingain. Αναγνωρίζοντας το όραμα και τον αγώνα της γενιάς αυτής για εκπαίδευση, εργασία αλλά και ερευνητική δραστηριότητα υψηλού επιπέδου πιστεύουμε και ότι οι Έλληνες επιστήμονες αντίστοιχα που δραστηριοποιούνται στον τόπο μας, ειδικά οι νεότεροι θα έχουν ιδιαίτερο όφελος από την ανταλλαγή απόψεων με τους Έλληνες συναδέλφους του εξωτερικού.

Το συνέδριο, όπως κάθε χρόνο, είναι ανοικτό για την προβολή ερευνητικών εργασιών, που έχουν διενεργηθεί στον ελληνικό χώρο σε σχέση με το γνωστικό αντικείμενο του οστικού μεταβολισμού, σε μορφή προφορικών ή αναρτημένων ανακοινώσεων. Η υποβολή κάθε αξιόλογης εργασίας συμβάλλει στην επιτυχία του συνεδρίου μας.

Το πρόγραμμα του συνεδρίου διαμορφώθηκε με βαθιά επίγνωση των δυσχερειών που παρουσιάζονται σήμερα στην άσκηση της ιατρικής και στην ανάγκη για ενημέρωση. Ελπίζουμε με τη θεματολογία και τη δομή του επιστημονικού προγράμματος, να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες και την εμπιστοσύνη σας για μία ενδιαφέρουσα και γόνιμη επιστημονική συνάντηση.

Με συναδελφικούς χαιρετισμούς

Κασκάνη Ευαγγελία

Ρευματολόγος

Πρόεδρος Ε.Ε.Μ.Μ.Ο. 2017 - 2018

Διοικητικό Συμβούλιο & Επιτροπές

Διοικητικό Συμβούλιο Ε.Ε.Μ.Μ.Ο 2017 - 2018

Πρόεδρος	Κασκάνη Ευαγγελία
Αντιπρόεδρος	Μάκρας Πολυζώης
Γεν. Γραμματέας	Πατρίκος Δήμος
Ταμίας	Χρονόπουλος Ευστάθιος
Μέλη	Ματσούκα Αικατερίνη Σταθόπουλος Κωνσταντίνος Τουρνής Συμεών

Οργανωτική Επιτροπή 26^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου ΕΕΜΜΟ

Το Δ.Σ και οι

Αγγελόπουλος Νικόλαος
Αλεξίου Παναγιώτης
Αμερικάνος Νικόλαος
Ανδρώνης Χρήστος
Γαλανόπουλος Νικόλαος
Γεωργακόπουλος Νικόλαος
Δελαρούδης Σιδέρης
Καββαδίας Κωνσταντίνος
Καραμπτσίου Βικτωρία
Καραμπάτσας Δημήτριος
Καρανικόλας Ανέστης
Κήτα Μαρίνα

Κιτσικίδου Γεσθημανή
Κομνηνού Ελένη
Μανουσιδης Δημήτριος
Μαυρίδου Δήμητρα
Πανταζή Ελένη
Σπυροπούλου Ευσταθία
Σφέτσιος Τηλέμαχος
Σώμαλη Μαρία
Ταβανιώτου Ελπινίκη
Τουλής Κωνσταντίνος
Τσακίρη Βασιλική
Τσιάκου Ελένη

Επιστημονική Επιτροπή 26^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου ΕΕΜΜΟ

Το Δ.Σ και οι

Αντύπας Γεώργιος
Αναγνωστής Παναγιώτης
Γαζή Σουσάνα
Γιώβος Ιωάννης
Διονυσιώτης Ιωάννης
Ηλιόπουλος Αλέξιος
Καπετάνος Γεώργιος
Καρράς Δημήτριος
Καραχάλιος Θεόφιλος
Καταξάκη Ευαγγελία
Κοσμίδης Χρήστος
Λατσός Γεώργιος
Λυρίτης Γεώργιος

Μαυρογένης Ανδρέας
Μαυρουδής Κωνσταντίνος
Μπερμπερίδης Χαράλαμπος
Παπαδοπούλου Φωτεινή
Παπαϊωάννου Νικόλαος
Σκαραντάβος Γρηγόριος
Τροβάς Γεώργιος
Τρόντζας Παναγιώτης
Τσακαλάκος Νικόλαος
Χατζηδάκης Δημήτριος

Θεματολογία Συνεδρίου

Γενετική της οστεοπόρωσης

Σύγχρονη διαγνωστική προσέγγιση
της οστεοπόρωσης

Σύγχρονες κατευθύνσεις και προοπτικές
στη θεραπευτική της οστεοπόρωσης

Διαγνωστικά και θεραπευτικά προβλήματα

Εξελίξεις στην οστεοαρθρίτιδα

Πρόληψη και αντιμετώπιση κατάγματος ισχίου

Βιταμίνη D και οστά

Μικροβαρύτητα και οστά

Σαρκοπενία και ευπάθεια

Μεταβολικά νοσήματα και οστά

Ειδικά νοσήματα με επίδραση
στον οστικό μεταβολισμό

Φορέας Διοργάνωσης

Ελληνική Εταιρεία Μελέτης Μεταβολισμού των Οστών

Θράκης 2 , 151 24 Μαρούσι
Τηλ. / Fax: 210 6128606
e-mail: eemmo@otenet.gr
web site: www.eemmo.gr

Οργανωτής

PCO-CONVIN A.E.

Κώστα Βάρναλη 29, 152 33 Χαλάνδρι
Τηλ.: 210 6833600, Fax: 210 6847700
e-mail: congress@pco-convin.gr
web site: www.pco-convin.gr

Κατεβάστε την επίσημη εφαρμογή για κινητά τηλέφωνα του **ΕΕΜΜΟ 2018**

Οδηγίες εγκατάστασης

Συσκευές iOS

Επιλογή 1

Χρησιμοποιήστε τη συσκευή σας για να σκανάρετε τη διπλανή εικόνα.

Επιλογή 2

Αναζητείστε το **The Event App by EventsAIR** στο **App Store**.
Όταν τρέξετε την εφαρμογή για πρώτη φορά, εισάγετε τον κωδικό **eemmo2018**

Συσκευές Android

Επιλογή 1

Χρησιμοποιήστε τη συσκευή σας για να σκανάρετε τη διπλανή εικόνα.

Επιλογή 2

Αναζητείστε το **The Event App by EventsAIR** στο **Play Store**.
Όταν τρέξετε την εφαρμογή για πρώτη φορά, εισάγετε τον κωδικό **eemmo2018**

**Συνοπτικό
Πρόγραμμα**

Workshop

**Επιστημονικό
Πρόγραμμα**

26^ο Πανελλήνιο Συνέδριο
Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης
Μεταβολισμού των Οστών

Συνοπτικό Πρόγραμμα

	Παρασκευή 2 Νοεμβρίου	Σάββατο 3 Νοεμβρίου	Κυριακή 4 Νοεμβρίου
ΩΡΑ	08:00 - 21:00 Λειτουργία Γραμματείας Εγγραφές	08:00 - 21:00 Λειτουργία Γραμματείας Εγγραφές	08:30 - 14:00 Λειτουργία Γραμματείας
08:30-09:00	Προφορικές Ανακοινώσεις	Προφορικές Ανακοινώσεις	
09:00-09:30			
09:30-10:00	Στρογγύλη Τράπεζα ΕΛ.Ι.ΟΣ 	Στρογγύλη Τράπεζα Ε.Ρ.Ε 	Στρογγύλη Τράπεζα
10:00-10:30			Στρογγύλη Τράπεζα Ε.Ε.Ε
10:30-11:00			
11:00-11:30			Διάλειμμα καφέ
11:30-12:00	Στρογγύλη Τράπεζα	Δορυφορικό Συμπόσιο 	Διάλειμμα καφέ Ελαφρύ γεύμα
12:00-12:30			
12:30-13:00			Διάλεξη
		Δορυφορική Διάλεξη 	Δορυφορική Διάλεξη
13:00-13:30	Στρογγύλη Τράπεζα	Δορυφορική Διάλεξη 	Συμπεράσματα - Λήξη
13:30-14:00		Δορυφορική Διάλεξη 	
14:00-14:30		Ετήσια Γενική Συνέλευση Μελών Ε.Ε.Μ.Μ.Ο.	
14:30-15:00		Μεσημβρινή Διακοπή Ελαφρύ γεύμα	
15:00-15:30	Workshop	Μεσημβρινή Διακοπή Ελαφρύ γεύμα	
15:30-17:00			
16:30-17:00			Ετήσια Γενική Συνέλευση Μελών Ε.Ε.Μ.Μ.Ο. (Εάν δεν υπάρξει απαρτία, θα επαναληφθεί το Σάββατο, 3 Νοεμβρίου, ώρα 14.30)
17:00-17:30	Στρογγύλη Τράπεζα	Διάλεξη	
17:30-18:00		Αντιπαράθεση	
18:00-18:30	Διάλειμμα καφέ	Διάλειμμα καφέ	
18:30-19:00	Δορυφορική Διάλεξη 	Δορυφορικό Συμπόσιο 	
19:00-19:30			
19:30-20:00	Δορυφορικό Συμπόσιο 	Διάλεξη	
20:00-20:30			
20:30-20:40	Παρουσίαση του Συλλόγου Σκελετικής Υγείας «ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ»	Διάλεξη	
20:40-21:00	Επίσημη Τελετή Έναρξης		
21:00-21:45	Συνεδρία Προσκεκλημένων Ομιλητών		
21:45	Δεξίωση Γνωριμίας		

Παρασκευή, 2 Νοεμβρίου 2018

15.30 - 17.00

Αίθουσα Αριστοτέλης Ι

Περιορισμένος αριθμός συμμετεχόντων. Μόνο για επαγγελματίες υγείας (δωρεάν προεγγραφή)

Παρουσίαση του τρέχοντος πλαισίου πρόληψης και φροντίδας των καταγμάτων χαμηλής βίας σε 5 Ευρωπαϊκές χώρες. Ποιές καλές πρακτικές θα ήταν πραγματικά ωφέλιμες και αποτελεσματικές για τη βελτίωση της πρόληψης και της φροντίδας των καταγμάτων χαμηλής βίας στην Ελλάδα;

Δομή και σκεπτικό του workshop

Με στόχο τη διερεύνηση της πιθανότητας εφαρμογής στην Ελλάδα καλών πρακτικών από την Ευρώπη για την πρόληψη και τη φροντίδα των καταγμάτων χαμηλής βίας, οι συμμετέχοντες θα έχουν την ευκαιρία να λάβουν μέρος σε ένα διαδραστικό εργαστήριο. Το workshop θα αποτελείται από την εισαγωγή και δυο ενότητες.

Στην εισαγωγή θα παρουσιαστεί το πλαίσιο φροντίδας και πρόληψης των καταγμάτων χαμηλής βίας στην Ελλάδα.

Κατόπιν στο πρώτο μέρος θα παρουσιαστεί επιγραμματικά τι συμβαίνει σε 5 χώρες του εξωτερικού για την πρωτοβάθμια πρόληψη της οστεοπόρωσης (γενικός πληθυσμός και ιδιαίτερα: παιδική ηλικία, εγκυμοσύνη - θηλασμός, γυναίκες σε εμμηνοπαύση), για τη δευτερογενή πρόληψη και την αποκατάσταση σε ασθενείς που έχουν ήδη ένα κάταγμα χαμηλής βίας καθώς για τη φροντίδα των καταγμάτων χαμηλής βίας.

Στη συνέχεια οι συμμετέχοντες θα χωριστούν σε 3 ομάδες:

1. Πρωτοβάθμια πρόληψη οστεοπόρωσης.
2. Δευτερογενής πρόληψη σε ασθενείς με κατάγματα χαμηλής βίας και αποκατάσταση.
3. Φροντίδα καταγμάτων χαμηλής βίας.

Σε κάθε μια από τις ομάδες θα μελετηθούν οι καλές πρακτικές από τις χώρες που έχουν παρουσιαστεί στο πρώτο μέρος στον αντίστοιχο τομέα, ώστε να εξεταστεί εις βάθος η πιθανότητα εφαρμογής τους στο ελληνικό πλαίσιο.

Η υιοθέτηση καλών πρακτικών από το εξωτερικό είναι μια συχνά αναφερόμενη πρακτική ευρύτερα στο χώρο της υγείας. Πολλές φορές οι χώρες που δεν εφαρμόζουν κάποιες παρεμβάσεις μπορούν δίπλα να ωφεληθούν από πολιτικές και πρακτικές που εφαρμόζονται σε άλλες χώρες. Σε μια εφαρμοσμένη

παρέμβαση έχουμε το πλεονέκτημα της γνώσης: αρχιτεκτονική της παρέμβασης, δυσκολίες κατά την εφαρμογή, αποτελέσματα της παρέμβασης. Από την άλλη όμως η εφαρμογή κάθε καλής πρακτικής από το εξωτερικό δεν είναι πανάκεια. Τις περισσότερες φορές οι παρεμβάσεις έχουν δημιουργηθεί στα πλαίσια μιας άλλης κουλτούρας δημόσιας υγείας και ενός συστήματος υγείας με διαφορετική φιλοσοφία, δομή και χρηματοδότηση από το ελληνικό. Πολλές καλές πρακτικές ενδέχεται να μην είναι το ίδιο καλές, όταν εφαρμόζονται σε άλλες χώρες. Στην πλειοψηφία εφαρμογές αποτελεσματικών παρεμβάσεων από το εξωτερικό χρειάζονται μελέτη και προσαρμογή στα ελληνικά δεδομένα και όχι αυτούσια μεταφορά από το εξωτερικό.

Στόχος μας είναι να δοθούν απαντήσεις στα παρακάτω ερωτήματα: Ποιες είναι οι τρέχουσες καλές πρακτικές για την πρόληψη και φροντίδα των καταγμάτων χαμηλής βίας στην Ευρώπη; Τι δυνητικά θα ήταν πραγματικά χρήσιμο για να βελτιωθεί το υφιστάμενο πλαίσιο στην Ελλάδα; Πως μπορούμε να μεταφέρουμε με επιτυχία μια επιτυχημένη παρέμβαση από το εξωτερικό;

Οι χώρες που θα παρουσιαστούν είναι η Ελλάδα εισαγωγικά, Γερμανία, Αγγλία, Ολλανδία, Ελβετία και Σουηδία.

Στο τέλος του workshop μπορεί να διαμορφωθεί ένα κείμενο-πρόταση βελτίωσης του υφιστάμενου πλαισίου στην Ελλάδα το οποίο θα δημοσιοποιηθεί κατάλληλα.

Στόχος θα ήταν να μπει στο δημόσιο διάλογο η ανάγκη να δούμε την οστεοπόρωση και ιδιαίτερα την πρόληψη, τη φροντίδα και την αποκατάσταση των καταγμάτων χαμηλής βίας ως πολιτική προτεραιότητα.

26^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης Μεταβολισμού των Οστών

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Παρασκευή 2 Νοεμβρίου 2018

Alexandros Foyer

08.00 - 21.00 Γραμματεία - Εγγραφές

Alexandros I

08.30 - 09.30 Προφορικές Ανακοινώσεις

Προεδρείο: **Μ. Ποτούπνης - Κ. Παπαβασιλείου**

01 ΣΥΓΧΡΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΟΣΤΙΚΟΥ ΜΕΤΑΒΟΛΙΣΜΟΥ ΣΕ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΟΜΟΖΥΓΗ Β-ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΙΜΙΑ

Τσαρτσάλης Α.¹, Λάμπρου Γ.², Τσαρτσάλης Δ.³, Βλάχου Ε.⁴, Χρούσος Γ.^{2,5},
Κανακά-Gantenbein Χ.⁵, Καττάμης Α.⁶

¹ Ενδοκρινολογική Κλινική, Διαβητολογικό Ιατρείο Ναυτικού Νοσοκομείου Αθηνών

² Α' Παιδιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ», Χωρέμιο Ερευνητικό Εργαστήριο

³ Department of Clinical Physiology, Linköping University, Linköping, Sweden

⁴ Τμήμα Νοσηλευτικής, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

⁵ Α' Παιδιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Μονάδα Ενδοκρινολογίας Μεταβολισμού και Σακχαρώδη Διαβήτη, Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ», Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ

⁶ Α' Παιδιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Μονάδα Αιματολογίας/Ογκολογίας, Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ

02 ΠΡΩΤΟΠΑΘΗΣ ΥΠΕΡΠΑΡΑΘΥΡΕΟΙΔΙΣΜΟΣ: ΠΕΝΤΑΕΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΕΝΟΣ ΚΕΝΤΡΟΥ

Παναγιώτακου Α., Κωσταντάκου Π., Κόγια Χ., Βογιατζή Ε., Ιωαννίδης Δ.,
Λιλής Δ., Πολυμέρης Α.

Τμήμα Ενδοκρινολογίας, Μεταβολισμού και Σακχαρώδη Διαβήτη, Γ.Ν.Α. «Σισμανόγλειο - Αμαλία Φλέμινγκ»

03 ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΜΑΣΤΙΧΑΣ ΧΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗΣ ΣΤΟ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΤΟΥ ΘΗΛΕΟΣ ΡΩΘΗΚΕΚΤΟΜΗΜΕΝΟΥ ΕΠΙΜΥΟΣ

Πεπέ Α., Λελόβας Π., Καρατζάς Θ., Δοντά Ι., Τριανταφύλλου Α.

Εργαστήριο Έρευνας Παθήσεων Μυοσκελετικού Συστήματος Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ, Νοσοκομείο «ΚΑΤ», Κηφισιά

04 Η ΖΟΛΕΔΡΟΝΑΤΗ ΔΙΑΤΗΡΕΙ ΤΗΝ ΟΣΤΙΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ ΣΤΙΣ ΜΕΤΕΜΜΗΝΟΠΑΥΣΙΑΚΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΥ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥΝ ΤΗΝ ΑΓΩΓΗ ΜΕ DENOSUMAB ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΟΣΤΙΚΗΣ ΕΝΑΛΛΑΓΗΣ

Μάκρας Π.¹, Παπαπούλος Σ.², Πολύζος Σ.³, Appelmann-Dijkstra N.²,
Αναστασιλάκης Α.⁴

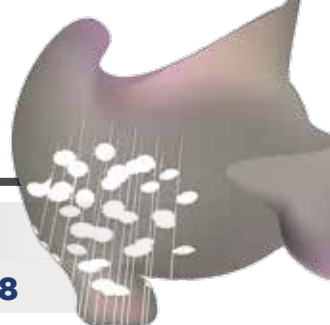
¹ Ενδοκρινολογική Κλινική - Τμήμα Βιοϊατρικής Έρευνας, 251 Γενικό Νοσοκομείο Αεροπορίας, Αθήνα, Ελλάδα

² Center for Bone Quality, Department of Internal Medicine, Section of Endocrinology, Leiden University Medical Center, Leiden, The Netherlands

³ Τμήμα Ιατρικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Θεσσαλονίκη, Ελλάδα

⁴ Ενδοκρινολογική Κλινική, 424 Γενικό Στρατιωτικό Νοσοκομείο, Θεσσαλονίκη, Ελλάδα

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Παρασκευή 2 Νοεμβρίου 2018

Alexandros I

09.30 - 11.00 Στρογγύλη Τράπεζα

ΕΛΙΟΣ

Θέμα: **Γήρανση και οστά**

Συντονιστές: **Γ. Τροβάς - Ι. Διονυσιώτης**

Εισηγήσεις:

Κυτταρική γήρανση: Μια πολυμορφική και πολύτροπη βιολογική αναγκαιότητα

Ι. Γιώβος

Φαρμακευτική αντιμετώπιση της οστεοπόρωσης σε υπερήλικους ασθενείς (Oldest old)

Χρ. Κοσμίδης

Διάγνωση και αντιμετώπιση της οστικής απώλειας σε ασθενείς με ιστορικό καρκίνου του προστάτη

Κ. Μωυσίδης

11.00 - 11.30 Διάλειμμα καφέ

11.30 - 13.00 Στρογγύλη Τράπεζα

Θέμα: **Μυοσκελετικός πόνος**

Συντονιστές: **Ν. Παπαϊωάννου - Σ. Νίκας**

Εισηγήσεις:

Ιστορία (History) και αφήγηση (Story) του πόνου στην πορεία των πολιτισμών

Αικ. Ματσούκα

Παθοφυσιολογία και διαγνωστική προσπέλαση του μυοσκελετικού πόνου

Κ. Σταθόπουλος

Αντιμετώπιση μυοσκελετικού πόνου - Πρώτο βήμα - Συμβατικές θεραπείες

Π. Τρόντζας

Αντιμετώπιση μυοσκελετικού πόνου - Δεύτερο βήμα - Ιατρείο πόνου και εναλλακτικές θεραπείες

Κ. Βαγδατλή

26^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης Μεταβολισμού των Οστών

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Παρασκευή 2 Νοεμβρίου 2018

Alexandros I

13.00 - 13.30 Δορυφορική Διάλεξη

Προεδρείο: **Π. Μάκρας**

Ο συνδυασμός κιτρικού ασβεστίου, βιταμίνης D3 και βιταμίνης K2-7. Μία στοχευμένη παρέμβαση στον οστικό μεταβολισμό
Ε. Κασκάνη

13.30 - 15.00 Στρογγύλη Τράπεζα

Θέμα: **Οστική απώλεια σε ειδικές καταστάσεις και νοσήματα**

Συντονιστές: **Φ. Παπαδοπούλου - Ε. Καταξάκη**

Εισηγήσεις:

Οστική απώλεια σε ασθενείς με HIV λοίμωξη

Π. Μάκρας

Απώλεια βάρους και οστική απώλεια / κίνδυνος κατάγματος

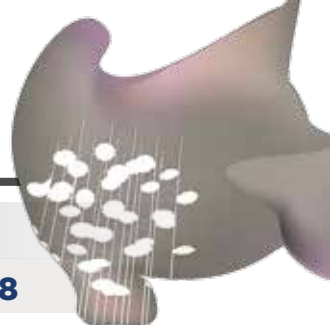
Ε. Βαφειάδου

Τι νεότερο στη νόσο Paget

Α. Ηλιόπουλος

15.00 - 15.30 Μεσημβρινή διακοπή - Ελαφρύ γεύμα

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Παρασκευή 2 Νοεμβρίου 2018

Αριστοτέλης Ι

15.30 - 17.00 Workshop

Θέμα: Παρουσίαση του τρέχοντος πλαισίου πρόληψης και φροντίδας των καταγμάτων χαμηλής βίας σε 5 Ευρωπαϊκές χώρες. ποιές καλές πρακτικές θα ήταν πραγματικά ωφέλιμες και αποτελεσματικές για τη βελτίωση της πρόληψης και της φροντίδας των καταγμάτων χαμηλής βίας στην Ελλάδα;

To Workshop γίνεται σε συνεργασία με την πρωτοβουλία BrainGain

Προεδρείο: **Η. Παναγιωτόπουλος - Ε. Χρονόπουλος**

Εισαγωγή: Το πλαίσιο φροντίδας και πρόληψης των καταγμάτων χαμηλής βίας στην Ελλάδα

Η. Παναγιωτόπουλος - Κ. Σταθόπουλος

1^ο μέρος: Δεδομένα από ευρωπαϊκές χώρες (Αγγλία, Γερμανία, Ολλανδία, Ελβετία, Σουηδία)

Π. Καλαϊτζή - Μ. Καραγιαννίδου

2^ο μέρος: Σύσταση ομάδων για τη μελέτη των καλών πρακτικών και δυνατότητας εφαρμογής στον ελληνικό πληθυσμό

- **Ομάδα 1:** Πρωτογενής πρόληψη οστεοπόρωσης
Συντονιστές: **Μ. Γιαβροπούλου - Α. Σαρπάκης**
- **Ομάδα 2:** Δευτερογενής πρόληψη σε ασθενείς με κατάγματα χαμηλής βίας
Συντονιστές: **Ε. Καταξάκη - Ν. Γεωργακόπουλος**
- **Ομάδα 3:** Φροντίδα και αποκατάσταση καταγμάτων χαμηλής βίας.
Συντονιστές: **Ι. Διονυσιώτης - Α. Λαγουδάκης**

Συμπεράσματα - προτάσεις βελτίωσης του υφιστάμενου πλαισίου στην Ελλάδα

Alexandros Ι

16.30 - 17.00 Γενική Συνέλευση Μελών Ε.Ε.Μ.Μ.Ο - Εκλογές Νέου Δ.Σ

(Εάν δεν υπάρξει απαρτία, θα επαναληφθεί το Σάββατο, 3 Νοεμβρίου, ώρα 14.30)

26^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης Μεταβολισμού των Οστών

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Παρασκευή 2 Νοεμβρίου 2018

Alexandros I

17.00 - 18.00 Στρογγύλη Τράπεζα

Θέμα: **Διαταραχές ομοιοστασίας του φωσφόρου. Νεότερα δεδομένα**

Συντονιστές: **Ν. Τσακαλάκος - Σ. Τουρνής**

Εισηγήσεις:

Ινοβλαστικός παράγοντας 23 (FGF23). Ο ρόλος του στη διάγνωση και αντιμετώπιση των διαταραχών της ομοιοστασίας του φωσφόρου

Μ. Γιαβροπούλου

Άξονας FGF23-Klotho: Ο ρόλος του στην εξέλιξη και στις επιπλοκές της χρόνιας νεφρικής νόσου

Β. Λιακόπουλος

18.00 - 18.30 Διάλειμμα καφέ

18.30 - 19.30 Δορυφορική Διάλεξη

BIANEE
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΣΤΕΟΠΩΡΩΣΗΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΟΥ ΘΝΗΣΟΥ ΤΑΚΤΑΚΟΤΗΤΟΥ

Προεδρείο: **Α. Ηλιόπουλος**

Πλειοτροπικές δράσεις των διφωσφονικών στην κλινική πράξη
Κ. Μαυρουδής

19.30 - 20.30 Δορυφορικό Συμπόσιο

NOVARTIS

Θέμα: **Οσφυαλγία: Μηχανική ή φλεγμονώδης;**

Συντονιστής: **Ε. Κασκάνη**

Εισηγήσεις:

Σύγχρονη ακτινοδιαγνωστική προσέγγιση οσφυαλγίας

Α. Καραντάνας

Οι σπονδυλαρθρίτιδες ως αιτία οσφυαλγίας:

Κλινική και εργαστηριακή προσέγγιση

Δ. Πατρίκος

20.30 - 20.40 Παρουσίαση του Συλλόγου Σκελετικής Υγείας «ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ»

Μ. Τσεκούρα

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Παρασκευή 2 Νοεμβρίου 2018

Alexandros I

20.40 - 21.00 Επίσημη Τελετή Έναρξης
Χαιρετισμοί
Απονομή βραβείου «Αλέξανδρος Κάλος»

21.00 - 21.45 Συνεδρία Προσκεκλημένων Ομιλητών
«Των Ελλήνων οι Κοινότητες»

Προεδρείο: **Ε. Κασκάνη**

Πρόλογος
Σ. Παπαπούλος

Εισαγωγή: Μετατρέποντας το BrainDrain σε BrainGain: Συνέργεια με τους νέους Έλληνες της διασποράς για καλύτερες υπηρεσίες στην υγεία

Π. Καλαϊτζή

Ομιλία: Μπορούμε να γεράσουμε με καλύτερη υγεία; Η πρόληψη στο επίκεντρο της δημόσιας υγείας στην Ευρώπη. Το παράδειγμα του Public Health England και το πρόγραμμα OneYou

Μ. Καραγιαννίδου

21.45 Δεξίωση Γνωριμίας

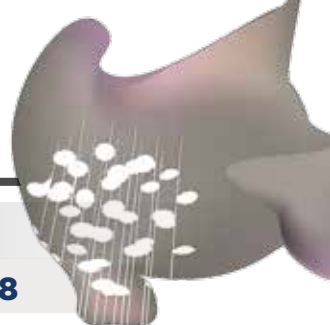

 Πανελλήνιο Συνέδριο
 Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης
 Μεταβολισμού των Οστών

Σημειώσεις

[illegible]

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Σάββατο 3 Νοεμβρίου 2018

Alexandros Foyer

08.00 - 21.00 Γραμματεία - Εγγραφές

Alexandros I

08.30 - 09.30 Προφορικές Ανακοινώσεις

Προεδρείο: **Γ. Αντύπας - Αθ. Καρπώνης**

05 ΑΤΥΠΑ ΚΑΤΑΓΜΑΤΑ ΜΗΡΙΑΙΟΥ

Γεωργιάδης Γ., Γιούργος Σ., Γάτος Γ., Χατζόπουλος Σ., Μπαλανίκα Α.,
Παστρούδης Α.

Ιατρείο Οστεοπόρωσης, Γ.Ν. «Ασκληπιείο Βούλας»

06 ΓΙΓΑΝΤΟΚΥΤΤΑΡΙΚΗ ΑΡΘΡΗΡΙΔΑ ΜΕ ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ ΣΥΝΝΟΣΗΡΟΤΗΤΕΣ. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΒΑΡΙΑΣ ΟΣΤΕΟΠΩΡΩΣΗΣ. ΕΠΙΤΥΧΗΣ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΚΟΡΤΙΚΟΣΤΕΡΟΕΙΔΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΤΟΣΙΛΙΤΣΟΥΜΑΜΠΗ

Αθανασίου Π.¹, Αθανασίου Λ.², Τσακίριδης Π.¹, Γάτσιου Μ.¹, Δεβετζή Ε.¹,
Παντελίδης Δ.¹, Τζαναβάρη Α.¹, Κώστογλου Ι.³

¹ Ρευματολογική Κλινική, Γ.Ν. Θεσσαλονίκης «Άγιος Παύλος»

² Α' Παθολογική Κλινική, Γ.Ν. «Ασκληπιείο Βούλας»

³ Ενδοκρινολογικό Τμήμα, Γ.Ν. «Ασκληπιείο Βούλας»

07 Η ΒΑΡΙΑ ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ ΒΙΤΑΜΙΝΗΣ D ΩΣ ΠΡΟΚΛΗΤΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΚΑΤΑΓΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΙΣΧΙΟΥ

Κώστογλου Ι.¹, Αθανασίου Λ.², Τσακίριδης Π.³, Γιαννακόπουλος Α.⁴,
Παστρούδης Α.⁴, Αθανασίου Π.³

¹ Ενδοκρινολογικό Τμήμα, Γ.Ν. «Ασκληπιείο Βούλας»

² Α' Παθολογική Κλινική, Γ.Ν. «Ασκληπιείο Βούλας»

³ Ρευματολογική Κλινική, Γ.Ν. Θεσσαλονίκης «Άγιος Παύλος»

⁴ Στ' Ορθοπαιδική Κλινική, Γ.Ν. «Ασκληπιείο Βούλας»

08 ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΣΑΡΚΟΠΕΝΙΑΣ ΣΕ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΣΑΚΧΑΡΩΔΗ ΔΙΑΒΗΤΗ ΤΥΠΟΥ 2

Διονυσιώτης Ι.¹, Αθανασίου Π.², Παπαθανασίου Ι.³, Τροβάς Γ.⁴,
Κώστογλου-Αθανασίου Ι.⁵

¹ Κλινική Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης, Πανεπιστημιακό Γενικό
Νοσοκομείο Ιωαννίνων, Ιωάννινα

² Ρευματολογική Κλινική, Γ.Ν. Θεσσαλονίκης «Άγιος Παύλος», Θεσσαλονίκη

³ Τμήμα Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης, Ιατρικό Πανεπιστήμιο
Σόφιας, Βουλγαρία

⁴ Εργαστήριο Έρευνας Παθήσεων Μυοσκελετικού Συστήματος, Κηφισιά

⁵ Ενδοκρινολογικό Τμήμα, Γ.Ν. «Ασκληπιείο Βούλας», Αθήνα

26^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης Μεταβολισμού των Οστών

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Σάββατο 3 Νοεμβρίου 2018

Alexandros I

09.30 - 11.00 Στρογγύλη Τράπεζα (Ε.Ρ.Ε.)

Θέμα: **Μυοσκελετικό σύστημα και αυτοανοσία**

Συντονιστές: **Χ. Μπερμπερίδης - Αικ. Σφυρόερα**

Εισηγήσεις:

Σαρκοπενία σε ασθενείς με αυτοάνοσα νοσήματα

Ε. Καταξάκη

Φλεγμονώδης αστεόλυση

Δ. Πατρίκος

Αντιρευματικά φάρμακα και σκελετός

Αικ. Κατσαλήρα

11.00 - 11.30 Διάλειμμα καφέ

11.30 - 12.30 Δορυφορικό Συμπόσιο

AMGEN

Αντιπαράθεση

Προεδρείο: **Σ. Παπαπούλος**

Αντιπαραθέσεις και διλήμματα στη μακροχρόνια διαχείριση της οστεοπόρωσης

Γ. Τροβάς - Π. Μάκρας

12.30 - 13.00 Δορυφορική Διάλεξη

Αντιπαράθεση

Προεδρείο: **Φ. Παπαδοπούλου**

Θεραπευτικός στόχος: Οστική πυκνότητα ή κάταγμα;

Κ. Μαυρουδής - Ε. Χρονόπουλος

Αναβολική θεραπεία: Νωρίτερα ή αργότερα στο θεραπευτικό σχεδιασμό;

Ε. Χρονόπουλος - Κ. Μαυρουδής

13.00 - 13.30 Δορυφορική Διάλεξη

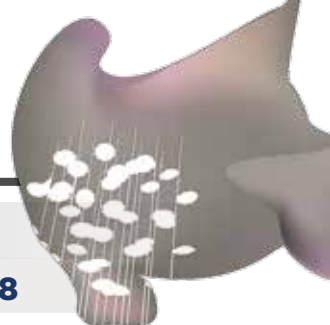

Προεδρείο: **Αικ. Ματσούκα**

Συμπληρώματα διατροφής και οστεοαρθρίτιδα

Α. Γεωργιάδης

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Σάββατο 3 Νοεμβρίου 2018

Alexandros I

13.30 - 14.00 Δορυφορική Διάλεξη

Προεδρείο: **Π. Μάκρας**

Ο ρόλος του μαγνησίου στο μυοσκελετικό σύστημα
Α. Αναστασιλάκης

14.00 - 14.30 Δορυφορική Διάλεξη

Προεδρείο: **Ι. Τριανταφυλλόπουλος**

Αλενδρονάτη σε μορφή ρυθμιστικού διαλύματος:
Όταν η συμμόρφωση βελτιστοποιεί την αποτελεσματικότητα
Μ. Γιαβροπούλου

14.30 - 15.30 Ετήσια Γενική Συνέλευση Μελών Ε.Ε.Μ.Μ.Ο. - Εκλογές Νέου Δ.Σ

15.30 - 17.00 Μεσημβρινή διακοπή - Ελαφρύ γεύμα

17.00 - 17.30 Διάλεξη

Προεδρείο: **Κ. Καζάκος - Δ. Φλωράκης**

Μελλοντικές προοπτικές στη θεραπευτική αντιμετώπιση της
οστεοπόρωσης
Σ. Πολύζος

17.30 - 18.30 Αντιπαράθεση

Θέμα: **Οι πρωτοθεραπευόμενοι ασθενείς με εγκατεστημένη
οστεοπόρωση πρέπει να ξεκινούν με οστεοαναβολική
θεραπεία**

Προεδρείο: **Γ. Λυρίτης - Δ. Καρράς**

Υπέρ

Σ. Τουρνής

Κατά

Α. Αναστασιλάκης

18.30 - 19.00 Διάλειμμα καφέ

26^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης Μεταβολισμού των Οστών

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Σάββατο 3 Νοεμβρίου 2018

Alexandros I

19.00 - 20.00 Δορυφορικό Συμπόσιο

Θέμα: **D Mystery (part III): Κλινικές περιπτώσεις**

Προεδρείο: **Ε. Κασκάνη**

Ρευματολογικό περιστατικό
Ε. Καταξάκη

Ορθοπαιδικό περιστατικό
Χρ. Κοσμίδης

Ενδοκρινολογικό περιστατικό
Κ. Κώτσα

20.00 - 20.30 Διάλεξη

Προεδρείο: **Π. Μάκρας - Δ. Πατρίκος**

In vivo assessment of bone strength
C. Libanati

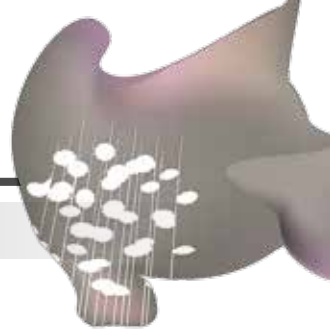
20.30 - 21.00 Διάλεξη

Προεδρείο: **Γ. Καπετάνος - Ε. Κασκάνη**

Cardiovascular system and osteoporosis
S. Papapoulos

Σημειώσεις

26^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης Μεταβολισμού των Οστών

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Κυριακή 4 Νοεμβρίου 2018

Alexandros Foyer

08.30 - 14.00 Γραμματεία

Alexandros I

09.00 - 10.30 Στρογγύλη Τράπεζα

Θέμα: **Σπονδυλικά κατάγματα: Επίπτωση / Παθογένεια / Αντιμετώπιση**

Συντονιστές: **Θ. Καραχάλιος - Ε. Χρονόπουλος**

Εισηγήσεις:

Ορισμοί - Επίπτωση - Επιπολασμός σπονδυλικών καταγμάτων.
Στοιχεία από τον ελληνικό πληθυσμό

Χρ. Κοσμίδης

Φαινόμενο πολλαπλών σπονδυλικών καταγμάτων (fracture cascade): Σύγχρονες απόψεις

Κ. Σταθόπουλος

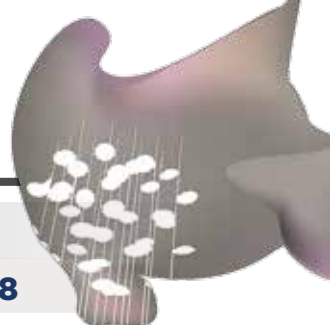
Κυφοπλαστική / Σπονδυλοπλαστική: Ενδείξεις - Αντενδείξεις -
Επιλογή ασθενών

Δ. Φιλιππίδης

Σπονδυλικά κατάγματα - Φυσική ιατρική αποκατάσταση

Ε. Μητσιοκάπα

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Κυριακή 4 Νοεμβρίου 2018

Alexandros I

10.30 - 12.00 **Στρογγύλη Τράπεζα (Ε.Ε.Ε)**

Θέμα: **Συστάσεις της Ενδοκρινολογικής Εταιρείας
για τη χορήγηση βιταμίνης D στον ελληνικό πληθυσμό**

Συντονιστές: **Κ. Φαινέκος - Κ. Κώτσα**

Εισηγήσεις:

Σύνθεση, μεταβολισμός, μηχανισμός δράσης βιταμίνης D.
Ανεπάρκεια και αναπλήρωση στη βρεφική, παιδική και εφηβική
ηλικία

Σ. Τουρνής

Ένδεια και ανεπάρκεια βιταμίνης D στους ενήλικες. Δοσολογικά
σχήματα αναπλήρωσης και υποκατάστασης

Κ. Μαυρουδής

Επιδημιολογία και αίτια ένδειας βιταμίνης D στις χώρες της
Μεσογείου. Ειδικές καταστάσεις χορήγησης βιταμίνης D

Σ. Καρράς

12.00 - 12.30 **Διάλειμμα καφέ**

12.30 - 13.30 **Διαλέξεις**

Προεδρείο: **Δ. Χατζηδάκης - Γ. Λατσός**

Οστεομικροβιολογία

Φ. Παπαδοπούλου

Οστική απώλεια σε ασθενείς με καρκίνο μαστού

Θ. Τεμεκονίδης

13.30 - 14.00 **Συμπεράσματα - Λήξη Συνεδρίου**

 Πανελλήνιο Συνέδριο
 Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης
 Μεταβολισμού των Οστών

Σημειώσεις

[illegible]

Πληροφορίες Επιστημονικού Προγράμματος

Γενικές Πληροφορίες

26

Ο
Πανελλήνιο Συνέδριο
Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης
Μεταβολισμού των Οστών

26^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης Μεταβολισμού των Οστών

Πληροφορίες Επιστημονικού Προγράμματος

Προφορικές Ανακοινώσεις

Η διάρκεια κάθε ανακοίνωσης έχει ορισθεί σε 15 λεπτά. Η παρουσίαση διαρκεί 12 λεπτά και ακολουθεί συζήτηση 3 λεπτών. Ο χρόνος θα τηρηθεί αυστηρά.

Μοριοδότηση Συνεδρίου

Το συνέδριο αξιολογείται από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο με 21 μόρια Συνεχιζόμενης Ιατρικής Εκπαίδευσης, σύμφωνα με τα κριτήρια της EACCME - UEMS.

Υλικό εκδήλωσης

Οι τσάντες για τους συμμετέχοντες με όλο το έντυπο υλικό, διανέμονται από τη γραμματεία, που βρίσκεται στο foyer της αίθουσας Alexandros.

Εγγραφές

Σε περίπτωση που δεν έχετε προβεί σε προεγγραφή για το συνέδριο και επιθυμείτε να την πραγματοποιήσετε επιτόπου, μπορείτε να συμπληρώνετε την on line φόρμα εγγραφής, στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές που βρίσκονται δίπλα από τον χώρο της γραμματείας του συνεδρίου. Εγγραφές θα πραγματοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του συνεδρίου.

Βραβείο «Αλέξανδρος Κάλος»

Κατά τη διάρκεια της Τελετής Έναρξης του 26^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της ΕΕΜΜΟ, θα βραβευθεί μία επιστημονική εργασία με το ποσό των 1.000€.

Βραβευμένη Εργασία

04 Η ΖΟΛΕΔΡΟΝΑΤΗ ΔΙΑΤΗΡΕΙ ΤΗΝ ΟΣΤΙΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ ΣΤΙΣ ΜΕΤΕΜΜΗΝΟΠΑΥΣΙΑΚΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΥ ΔΙΑΚΟΠΟΥΝ ΤΗΝ ΑΓΩΓΗ ΜΕ DENOSUMAB ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΟΣΤΙΚΗΣ ΕΝΑΛΛΑΓΗΣ

Μάκρας Π.¹, Παπαπούλος Σ.², Πολύζος Σ.³, Appelman-Dijkstra N.², Αναστασιλάκης Α.⁴

¹ Ενδοκρινολογική Κλινική - Τμήμα Βιοϊατρικής Έρευνας, 251 Γενικό Νοσοκομείο Αεροπορίας, Αθήνα, Ελλάδα

² Center for Bone Quality, Department of Internal Medicine, Section of Endocrinology, Leiden University Medical Center, Leiden, The Netherlands

³ Τμήμα Ιατρικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο», Θεσσαλονίκη, Ελλάδα

⁴ Ενδοκρινολογική Κλινική, 424 Γενικό Στρατιωτικό Νοσοκομείο, Θεσσαλονίκη, Ελλάδα

Γενικές Πληροφορίες

Συνεδριακός Χώρος

Makedonia Palace

📍 Λεωφόρος Μ. Αλεξάνδρου 2,
Τ.Κ 546 40, Θεσσαλονίκη

☎ Τ: 231 089 7197

🌐 E: info@makedoniapalace.gr

Γλώσσα Συνεδρίου

Γλώσσα του συνεδρίου είναι η Ελληνική. Δεν θα υπάρχει ταυτόχρονη μετάφραση της διάλεξης του ξένου ομιλητή.

Αίθουσες Διεξαγωγής Συνεδρίου

Κύρια αίθουσα	Alexandros I
Γραμματεία Συνεδρίου	Foyer Alexandros I & II
Παραλαβή υλικού	Foyer Alexandros I & II
Χώρος παραλαβής παρουσιάσεων	Alexandros I
Χώρος έκθεσης	Alexandros II
Ηλεκτρονική διαδικασία εγγραφής	Foyer Alexandros I & II

Τουριστικές Υπηρεσίες - Πληροφορίες

Το προσωπικό της γραμματείας που θα βρίσκεται στο hospitality desk, θα είναι στην διάθεσή σας, να σας εξυπηρετήσει σε οτιδήποτε σχετικά με τη διαμονή, τη μετακίνηση ή τα αεροπορικά σας εισιτήρια.

Παρασκευή	2 Νοεμβρίου	08:00 - 21:00
Σάββατο	3 Νοεμβρίου	08:00 - 21:00
Κυριακή	4 Νοεμβρίου	08:30 - 14:00

26^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης Μεταβολισμού των Οστών

Γενικές Πληροφορίες

Κονκάρδες Συνέδρων

Για την πρόσβαση στις επιστημονικές συνεδρίες απαιτείται η επίδειξη της κονκάρδας (badge), η οποία φέρει γραμμωτό κώδικα (Barcode), προκειμένου να ελέγχεται ο χρόνος παρακολούθησης του επιστημονικού προγράμματος.

Παρακαλούνται οι συμμετέχοντες να φορούν την κονκάρδα τους καθ' όλη τη διάρκεια του συνεδρίου σε εμφανές σημείο και να την επιδεικνύουν στο εξουσιοδοτημένο προσωπικό κατά την είσοδό τους στους χώρους διεξαγωγής του επιστημονικού προγράμματος.

Η καθημερινή είσοδος και έξοδος των συνέδρων στην συνεδριακή αίθουσα θα καταγράφεται βάσει του ελέγχου του γραμμωτού κώδικα και ο χρόνος παρακολούθησης θα καταχωρείται αυτόματα στον ηλεκτρονικό λογαριασμό κάθε συνέδρου. Η συνολική ώρα (60% επί των συνολικών ωρών) παρακολούθησης του επιστημονικού προγράμματος του συνεδρίου αποτελεί το βασικό κριτήριο για τη διάθεση των πιστοποιητικών παρακολούθησης και σύμφωνα με τις διατάξεις της εγκυκλίου του ΕΟΦ.

Χώρος Εξυπηρέτησης Ομιλητών

Ο χώρος εξυπηρέτησης ομιλητών θα λειτουργεί καθ' όλη τη διάρκεια του συνεδρίου στην αίθουσα Alexandros I. Παρακαλούνται οι ομιλητές να παραδίδουν εγκαίρως το σχετικό υλικό των παρουσιάσεών τους (USB stick) τουλάχιστον δύο (2) ώρες πριν την έναρξη της ομιλίας τους.

Έκθεση

Κατά την διάρκεια του συνεδρίου θα λειτουργεί έκθεση φαρμακευτικών προϊόντων, στην αίθουσα Alexandros II.

Παρασκευή	2 Νοεμβρίου	08:00 - 21:00

Σάββατο	3 Νοεμβρίου	08:00 - 21:00

Κυριακή	4 Νοεμβρίου	08:30 - 14:00

Πιστοποιητικά Παρακολούθησης

Η παραλαβή των πιστοποιητικών θα γίνεται από την γραμματεία του συνεδρίου το πρωί της Κυριακής, 4 Νοεμβρίου 2018. Για την παραλαβή τους, θεωρείται απαραίτητη η συμπλήρωση της φόρμας αξιολόγησης και η επίδειξη κονκάρδας με το barcode.

Mobile App

Θα υπάρχει η δυνατότητα να κατεβάσετε το πρόγραμμα σε ηλεκτρονική μορφή (app) στο κινητό σας ή το iPad. Αναζητείστε το **The Event App by EventsAIR στο App Store.**

Όταν τρέξετε την εφαρμογή για πρώτη φορά, εισάγετε τον κωδικό **eemmo2018**

Γενικές Πληροφορίες

Ηλεκτρονική Αξιολόγηση Επιστημονικού Συνεδρίου

Η συμπλήρωση της on line φόρμας αξιολόγησης είναι υποχρεωτική, προκειμένου να παραλαμβάνουν οι συμμετέχοντες το πιστοποιητικό παρακολούθησης. Μπορείτε να συμπληρώνετε τη φόρμα αξιολόγησης καθ' όλη τη διάρκεια του συνεδρίου και όχι μόνο την τελευταία ημέρα, απλά σαρώνοντας την κονκάρδα σας στους υπολογιστές που βρίσκονται στο χώρο της γραμματείας. Στον ίδιο χώρο, υπάρχουν ηλεκτρονικοί υπολογιστές στους οποίους υπάρχει η δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο.

Κινητά Τηλέφωνα

Για την ομαλή διεξαγωγή του επιστημονικού προγράμματος, παρακαλούμε, όπως έχετε τα κινητά σας τηλέφωνα απενεργοποιημένα εντός των συνεδριακών αιθουσών κατά την ώρα διεξαγωγής των συνεδριάσεων.

Ασφάλεια

Η Ελληνική Εταιρεία Μελέτης Μεταβολισμού των Οστών, η Οργανωτική Επιτροπή και η Εταιρεία Οργάνωσης του συνεδρίου δε φέρουν καμιά ευθύνη για προσωπική φθορά, απώλεια ή ζημιά σε προσωπικά αντικείμενα των συμμετεχόντων, καθώς και για απρόβλεπτα έξοδα, που πιθανά να προκύψουν κατά τη διάρκεια του συνεδρίου, ή λόγω καθυστερήσεων, απεργιών ή άλλων ειδικών συνθηκών κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους. Παρακαλούνται οι συμμετέχοντες, όπως φροντίσουν για τις ανάγκες τους σε ταξιδιωτική και υγειονομική ασφαλιστική κάλυψη.

Οπτικοακουστικός Εξοπλισμός

Η συνεδριακή αίθουσα είναι εξοπλισμένη, με τον απαραίτητο για την προβολή των παρουσιάσεων, οπτικοακουστικό εξοπλισμό (laptop, data video projector, οθόνη και laser pointer).

Όλοι οι Ομιλητές / Εισηγητές, παρακαλούνται να έχουν διαθέσιμες τις παρουσιάσεις τους σε ηλεκτρονική μορφή (USB stick). Όλοι οι τύποι MS Power-Point είναι αποδεκτοί.

Η χρήση προσωπικών υπολογιστών δεν επιτρέπεται. Όλες οι παρουσιάσεις θα πρέπει να παραδίδονται, τουλάχιστον 2 ώρες πριν την έναρξη της συνεδρίας, στο εξουσιοδοτημένο προσωπικό, που θα βρίσκεται καθ' όλη τη διάρκεια του συνεδρίου εντός της συνεδριακής αίθουσας.

Συνεδρίες Επιστημονικού Προγράμματος

Για την ομαλή ροή του επιστημονικού προγράμματος, παρακαλούνται:

Οι Ομιλητές / Εισηγητές να περιορίζουν την ομιλία τους εντός του χρονικού πλαισίου, που τους έχει κοινοποιηθεί.

Οι Συντονιστές / Προεδρεία να τηρούν τα χρονικά πλαίσια της συνεδρίας που συντονίζουν / προεδρεύουν, εξασφαλίζοντας τον απαραίτητο χρόνο για συζήτηση και ενθαρρύνοντας ερωτήσεις από το ακροατήριο.

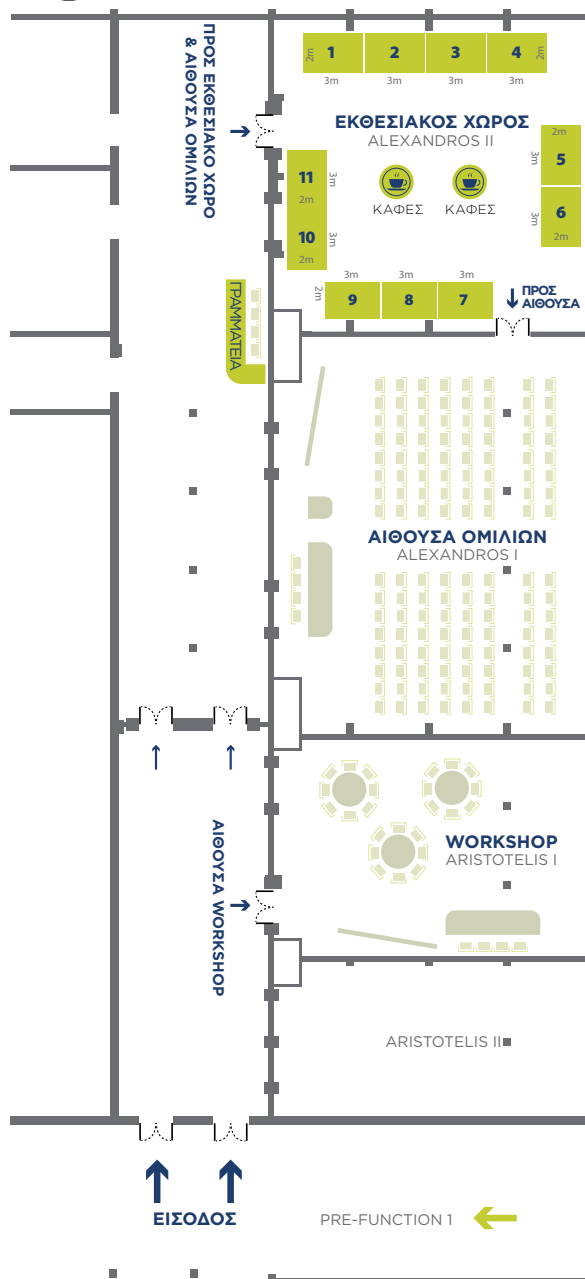

26^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης Μεταβολισμού των Οστών

Κάτοψη Εκθεσιακού Χώρου

No 1	Medical Pharmagality
No 2	UNI-PHARMA
No 3	BIANEE ΒΙΟΦΑΡΜΑΚΑ - ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΓΕΝΙΚΗΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ
No 4	LIBYTEC PHARMACEUTICAL S.A.
No 5	BIANEE ΒΙΟΦΑΡΜΑΚΑ - ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΓΕΝΙΚΗΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ
No 6	RAFARM
No 7	AMGEN
No 8	ELPEN
No 9	ITF Hellas
No 10	Galenica a.e.
No 11	Theramex

Χορηγοί

Η Οργανωτική Επιτροπή και το Διοικητικό Συμβούλιο της Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης Μεταβολισμού των Οστών, ευχαριστούν θερμά τους Χορηγούς και Εκθέτες, για την υποστήριξη του Επιστημονικού Προγράμματος.

Χρυσός Χορηγός

Αργυροί Χορηγοί

Χορηγοί

26^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης Μεταβολισμού των Οστών

Δορυφορικά Συμπόσια / Διαλέξεις

Παρασκευή 2 Νοεμβρίου 2018

Αίθουσα Alexandros I

13.00 - 13.30 Δορυφορική Διάλεξη

Προεδρείο: **Π. Μάκρας**

Ο συνδυασμός κιτρικού ασβεστίου, βιταμίνης D3 και βιταμίνης K2-7. Μία στοχευμένη παρέμβαση στον οστικό μεταβολισμό
Ε. Κασκάνη

18.30 - 19.30 Δορυφορική Διάλεξη

Προεδρείο: **Α. Ηλιόπουλος**

Πλειοτροπικές δράσεις των διφωσφονικών στην κλινική πράξη
Κ. Μαυρουδής

19.30 - 20.30 Δορυφορικό Συμπόσιο

Θέμα: **Οσφυαλγία: Μηχανική ή φλεγμονώδης;**

Συντονιστής: **Ε. Κασκάνη**

Εισηγήσεις:

Σύγχρονη ακτινοδιαγνωστική προσέγγιση οσφυαλγίας
Α. Καραντάνας

Οι σπονδυλαρθρίτιδες ως αιτία οσφυαλγίας:
Κλινική και εργαστηριακή προσέγγιση
Δ. Πατρίκος

Σάββατο 3 Νοεμβρίου 2018

Αίθουσα Alexandros I

11.30 - 12.30 Δορυφορικό Συμπόσιο

Αντιπαράθεση

Προεδρείο: **Σ. Παπαπούλος**

Αντιπαραθέσεις και διλήμματα στη μακροχρόνια διαχείριση της οστεοπόρωσης
Γ. Τροβάς - Π. Μάκρας

Δορυφορικά Συμπόσια / Διαλέξεις

Σάββατο 3 Νοεμβρίου 2018

Αίθουσα Alexandros I

12.30 - 13.00 Δορυφορική Διάλεξη

Αντιπαράθεση

Προεδρείο: **Φ. Παπαδοπούλου**

Θεραπευτικός στόχος: Οστική πυκνότητα ή κάταγμα;
Κ. Μαυρουδής - Ε. Χρονόπουλος

Αναβολική θεραπεία: Νωρίτερα ή αργότερα στο θεραπευτικό
σχεδιασμό;
Ε. Χρονόπουλος - Κ. Μαυρουδής

13.00 - 13.30 Δορυφορική Διάλεξη

Προεδρείο: **Αικ. Ματσούκα**

Συμπληρώματα διατροφής και οστεοαρθρίτιδα
Α. Γεωργιάδης

13.30 - 14.00 Δορυφορική Διάλεξη

Προεδρείο: **Π. Μάκρας**

Ο ρόλος του μαγνησίου στο μυοσκελετικό σύστημα
Α. Αναστασιλάκης

14.00 - 14.30 Δορυφορική Διάλεξη

Προεδρείο: **Ι. Τριανταφυλλόπουλος**

Αλενδρονάτη σε μορφή ρυθμιστικού διαλύματος:
Όταν η συμμόρφωση βελτιστοποιεί την αποτελεσματικότητα
Μ. Γιαβροπούλου

19.00 - 20.00 Δορυφορικό Συμπόσιο

Θέμα: **D mystery (part III): Κλινικές περιπτώσεις**

Προεδρείο: **Ε. Κασκάνη**

Ρευματολογικό περιστατικό
Ε. Καταξάκη

Ορθοπαιδικό περιστατικό
Χρ. Κοσμίδης

Ενδοκρινολογικό περιστατικό
Κ. Κώτσα

26^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης Μεταβολισμού των Οστών

Κατάλογος Ομιλητών - Προέδρων - Συντονιστών

L

LIBANATI CESAR

Head, Medical External Affairs, Bone Patient Value Unit, Brussels, Belgium

P

ΠΑΡΑΡΟΥΛΟΣ SOCRATES

Professor, Department of Endocrinology University Medical Center, Leiden, The Netherlands

A

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΚΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Ενδοκρινολόγος, Επιμελητής Ενδοκρινολογικού Τμήματος 424 Γ.Σ.Ν.Ε., Θεσσαλονίκη

ΑΝΤΥΠΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ορθοπαιδικός, Αθήνα

B

ΒΑΓΔΑΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ

Διευθύντρια Ανααισθησιολογικού Τμήματος & Ιατρείου Πόνου Γ.Ν. «Γ. ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ», Αθήνα

ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ ΕΛΕΝΗ

Ενδοκρινολόγος - Διαβητολόγος, Θεσσαλονίκη

Γ

ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ορθοπαιδικός, Διευθυντής Ε.Σ.Υ. Πανεπιστημιακής Ορθοπαιδικής Κλινικής, Π.Π.Γ.Ν. Ιωαννίνων, Ιωάννινα

ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΑΧΙΛΛΕΑΣ

Ρευματολόγος, Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α και του Πανεπιστημίου Rene Descartes Παρισίου, Διευθυντής Κέντρου Οστεοπόρωσης και Παθήσεων Αρθρώσεων, Νοσοκομείο «ΛΗΤΩ», Αθήνα

ΓΙΑΒΡΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ

Ενδοκρινολόγος, Επιμελήτρια Α' Ε.Σ.Υ., Α' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική Γ.Ν.Α. «ΛΑΪΚΟ», Αθήνα

ΓΙΩΒΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Ομότιμος Καθηγητής Παθολογίας - Ενδοκρινολογίας Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη

Δ

ΔΙΟΝΥΣΙΩΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Φυσίατρος, Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Επιμελητής Ε.Σ.Υ., Τμήμα Φυσικής Ιατρικής & Αποκατάστασης Π.Π.Γ.Ν. Ιωαννίνων, Ιωάννινα

H

ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ ΑΛΕΞΙΟΣ

Ρευματολόγος, Διευθυντής Ρευματολογικού Τμήματος Γ.Ν.Α. «ΝΙΜΤΣ», Αθήνα

K

ΚΑΖΑΚΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Καθηγητής Ορθοπαιδικής, Ιατρική Σχολή Δ.Π.Θ., Διευθυντής Πανεπιστημιακής Κλινικής Π.Γ.Ν. Αλεξανδρούπολης, Αλεξανδρούπολη

ΚΑΛΑΪΤΖΗ ΠΟΠΗ

MD, MSc, Ειδικευόμενη Φυσικής Ιατρικής & Αποκατάστασης, Γ.Ν.Α. «ΑΣΚΛΗΠΕΙΟ» Βούλας, Ιδρυτικό μέλος Πρωτοβουλίας, Αθήνα

ΚΑΠΕΤΑΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ομότιμος Καθηγητής Ορθοπαιδικής, Ιατρική Σχολή Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη

ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ

Ερευνήτρια στο Ινστιτούτο Μελέτης των Κοινωνικών Υπηρεσιών (PSSRU), Τμήμα Πολιτικής Υγείας του London School of Economics and Political Science (LSE), Αγγλία

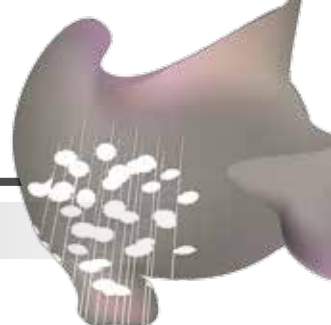
ΚΑΡΑΝΤΑΝΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Καθηγητής Ακτινολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης, Διευθυντής Εργαστηρίου Ιατρικής Απεικόνισης Π.Γ.Ν. Ηρακλείου, Ηράκλειο Κρήτης

ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΣ ΘΕΟΦΙΛΟΣ

Καθηγητής Ορθοπαιδικής, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Πανεπιστημιακή Ορθοπαιδική Κλινική, Π.Γ.Ν. Λάρισας, Λάρισα

Κατάλογος Ομιλητών - Προέδρων - Συντονιστών

ΚΑΡΠΩΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Ορθοπαιδικός, Θεσσαλονίκη

ΚΑΡΡΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Ρευματολόγος, τ. Διευθυντής
Ρευματολογικής Κλινικής
Γ.Ν.Α. «ΝΙΜΤΣ», Αθήνα

ΚΑΡΡΑΣ ΣΠΥΡΟΣ

Ενδοκρινολόγος, Διδάκτωρ Ιατρικής
Σχολής Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη

ΚΑΣΚΑΝΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

Ρευματολόγος, Διδάκτωρ Ιατρικής
Σχολής Ε.Κ.Π.Α, Αθήνα

ΚΑΤΑΞΑΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

Ρευματολόγος, Διδάκτωρ Ιατρικής
Σχολής Ε.Κ.Π.Α, Διευθύντρια Ε.Σ.Υ.,
Γ.Ν. Ελευσίνιας «ΘΡΙΑΣΙΟ», Ελευσίνα

ΚΑΤΣΑΛΗΡΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Ρευματολόγος, Διδάκτωρ Ιατρικής
Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Επιστημονικός
Συνεργάτης Εργαστηρίου Έρευνας
Παθήσεων Μυοσκελετικού Συστήματος
«Θ. ΓΑΡΟΦΑΛΙΔΗΣ», Κηφισιά

ΚΟΣΜΙΔΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

Ορθοπαιδικός, Διδάκτωρ Ιατρικής
Σχολής Ε.Κ.Π.Α, Αθήνα

ΚΩΤΣΑ ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Επικ. Καθηγήτρια Ενδοκρινολογίας,
Α΄ Πανεπιστημιακή Παθολογική
Κλινική & Τμήμα Ενδοκρινολογίας -
Διαβητολογικό Κέντρο Α.Π.Θ.,
Π.Γ.Ν.Θ. «ΑΧΕΠΑ», Θεσσαλονίκη

Λ

ΛΑΓΟΥΔΑΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

Ρευματολόγος, Θεσσαλονίκη

ΛΑΤΣΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ορθοπαιδικός, Θεσσαλονίκη

ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Αναπλ. Καθηγητής Νεφρολογίας,
Α΄ Παθολογική Κλινική, Γ.Π.Ν.Θ.
«ΑΧΕΠΑ», Ιατρική Σχολή Α.Π.Θ.,
Θεσσαλονίκη

ΛΥΡΙΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ομότιμος Καθηγητής Ορθοπαιδικής,
Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α, Αθήνα

Μ

ΜΑΚΡΑΣ ΠΟΛΥΖΩΗΣ

Ενδοκρινολόγος, Αναπλ. Διευθυντής
Ενδοκρινολογικής Κλινικής 251
Γ.Ν. Αεροπορίας, Αθήνα

ΜΑΤΣΟΥΚΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Ρευματολόγος, Αθήνα

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ενδοκρινολόγος, τ. Διευθυντής
Ενδοκρινολογίας - Διαβήτη και
Μεταβολισμού, Γ.Ν.Α. «ΑΣΚΛΗΠΕΙΟ»
Βούλας, Αθήνα

ΜΗΤΣΙΟΚΑΠΑ ΕΥΑΝΘΙΑ

Φυσίατρος, Επιστημονικός Συνεργάτης
Μονάδας Μεταβολισμού Οστών,
Α΄ Πανεπιστημιακή Ορθοπαιδική
Κλινική, Π.Γ.Ν. «ΑΤΤΙΚΟΝ», Αθήνα

ΜΠΕΡΜΠΕΡΙΔΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ

Ρευματολόγος, Διευθυντής
Ρευματολογικού Τμήματος 424
Γ.Σ.Ν.Ε., Θεσσαλονίκη

ΜΩΥΣΙΔΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ

Επικ. Καθηγητής Ουρολογίας,
Ιατρική Σχολή Α.Π.Θ., Β΄ Ουρολογική
Κλινική Α.Π.Θ., Γ.Ν. «ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ»,
Θεσσαλονίκη

Ν

ΝΙΚΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ρευματολόγος, Ιωάννινα

Π

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΗΛΙΑΣ

Καθηγητής Ορθοπαιδικής Ιατρικής
Σχολής Πανεπιστημίου Πατρών,
Διευθυντής Ορθοπαιδικής Κλινικής
Π.Γ.Ν. Πατρών, Ρίο - Πάτρα

ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΣ

Ορθοπαιδικός, Επιμελητής Ε.Σ.Υ,
Γ΄ Πανεπιστημιακή Ορθοπαιδική
Κλινική Γ.Ν. «ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ»,
Θεσσαλονίκη

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ

Ενδοκρινολόγος, Διδάκτωρ Ιατρικής
Σχολής Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη

26^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης Μεταβολισμού των Οστών

Κατάλογος Ομιλητών - Προέδρων - Συντονιστών

ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Αναπλ. Καθηγητής Ορθοπαιδικής,
Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α., Αθήνα

ΠΑΤΡΙΚΟΣ ΔΗΜΟΣ

Διευθυντής Ρευματολόγος,
Νοσοκομείο «METROPOLITAN»,
Αθήνα

ΠΟΛΥΖΟΣ ΣΤΕΡΓΙΟΣ

Ενδοκρινολόγος, Επιστημονικός
Συνεργάτης Β' Παθολογικής
Κλινικής Α.Π.Θ., Γ.Ν. «ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ»,
Θεσσαλονίκη

ΠΟΤΟΥΠΝΗΣ ΜΙΧΑΗΛ

Επικ. Καθηγητής Ορθοπαιδικής,
Ιατρική Σχολή Α.Π.Θ.,
Γ' Πανεπιστημιακή Ορθοπαιδική
Κλινική, Γ.Ν. «ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ»,
Θεσσαλονίκη

Σ

ΣΑΡΠΑΚΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Ενδοκρινολόγος, Αθήνα

ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

MD Ph.D, Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής
Ε.Κ.Π.Α., Επιστημονικός Συνεργάτης
Μεταπτυχιακού Μεταβολικών
Παθήσεων Οστών Ε.Κ.Π.Α.

ΣΦΥΡΟΕΡΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Ρευματολόγος, Αθήνα

Τ

ΤΕΜΕΚΟΝΙΔΗΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ

Ρευματολόγος, Καβάλα

ΤΟΥΡΝΗΣ ΣΥΜΕΩΝ

Ενδοκρινολόγος - Διαβητολόγος,
Επιστημονικός Συνεργάτης
Εργαστηρίου Έρευνας Παθήσεων
Μυοσκελετικού Συστήματος
«Θ. ΓΑΡΟΦΑΛΙΔΗΣ», Κηφισιά

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Επικ. Καθηγητής Ορθοπαιδικής,
Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α., Εργαστήριο
Έρευνας Παθήσεων Μυοσκελετικού
Συστήματος «Θ. ΓΑΡΟΦΑΛΙΔΗΣ»,
Κηφισιά

ΤΡΟΒΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ενδοκρινολόγος - Διαβητολόγος,
Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.,
Επιστημονικός Συνεργάτης
Εργαστηρίου Έρευνας Παθήσεων
Μυοσκελετικού Συστήματος
«Θ. ΓΑΡΟΦΑΛΙΔΗΣ», Κηφισιά

ΤΡΟΝΤΖΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Ρευματολόγος, Υπεύθυνος
Ρευματολογικού Τμήματος Γ.Ν.Ν.Θ.
«Η ΣΩΤΗΡΙΑ», Πρόεδρος ΕΠ.Ε.Μ.Υ.,
Αθήνα

ΤΣΑΚΑΛΑΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ενδοκρινολόγος, Αθήνα

ΤΣΕΚΟΥΡΑ ΜΕΜΗ

Πρόεδρος Συλλόγου Σκελετικής
Υγείας «Πεταλούδα», Αθήνα

Φ

ΦΑΙΝΕΚΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ενδοκρινολόγος, Διδάκτωρ Ιατρικής
Σχολής Ε.Κ.Π.Α., τ. Διευθυντής
Τμήματος Ενδοκρινολογίας και
Διαβήτη, Γ.Π.Ν., «ΚΟΡΓΙΑΛΕΝΕΙΟ -
ΜΠΕΝΑΚΕΙΟ Ε.Ε.Σ.», Αθήνα

ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Επικ. Καθηγητής Ακτινοδιαγνωστικής,
Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α., Β' Εργαστήριο
Ακτινολογίας, Π.Γ.Ν. «ΑΤΤΙΚΟΝ»,
Αθήνα

ΦΛΩΡΑΚΗΣ ΔΗΜΟΣ

Ενδοκρινολόγος - Διαβητολόγος,
Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Α.Π.Θ.,
Αθήνα

Χ

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Ομότιμος Καθηγητής Παθολογίας
- Ενδοκρινολογίας, Ιατρική Σχολή
Ε.Κ.Π.Α., Αθήνα

ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

Αναπλ. Καθηγητής Ορθοπαιδικής,
Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α., Β'
Ορθοπαιδική Πανεπιστημιακή Κλινική,
Νοσοκομείο «ΑΓΙΑ ΟΛΓΑ», Αθήνα

risedronate sodium F.C. TAB 30mg, 35mg, 75mg

Theramex

ΣΥΝ - ΠΡΟΩΘΗΣΗ

Α. Συγγρού 247 & Πιρίνης 1
17122 Νέα Σμύρνη
Τ. +30 210 9411300
F +30 210 9422668
www.theramex.com

Specifar

A Teva Company

28ης Οκτωβρίου 1
12351, Αγία Βαρβάρα,
Τ. +30 210 5401500
F. +30 210 5401600
www.specifar.gr

Βεβαιώνεται να γίνουν τα φάρμακα με
ασφάλεια και:

Αναζητήστε:

• ΟΝΕΣ ή γενεθλιαστές αναγνωρίστε και

• ΟΝΑ ή φάρμακα

Συμπληρώστε την «ΚΙΤΡΙΝΗ ΚΑΡΤΑ»

Lecalcif

cholecalciferol

Δύναμη
φωτός

Για συνταγογραφικές πληροφορίες επικοινωνήστε στα τηλέφωνα της εταιρείας

RAFARM A.E.B.E. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

Κορίνθου 12, 15451 Ν. Ψυχικό, Αθήνα

Τηλ.: 210 67 76 550/1 • Fax: 210 67 76 552 • e-mail: info@rafarm.gr • www.rafarm.gr

